

ВІДГУК

Офіційного опонента, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри урології НМУ імені О.О. Богомольця **Нікітіна Олега Дмитровича** на дисертаційну роботу Постола Ярослава Миколайовича на тему: «Комбінація ендоскопічних методів в лікуванні складних форм нефролітіазу», подану до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» до разової спеціалізованої вченої ради, утвореної при Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Науковий керівник: Сагалеви́ч Андрій Ігорович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Актуальність теми дисертації

Сечокам'яна хвороба (СКХ) є однією з найпоширеніших патологій сечовидільної системи, що має тенденцію до зростання захворюваності у всьому світі. Вона не лише спричиняє виражений больовий синдром і значно знижує якість життя пацієнтів, але й призводить до розвитку серйозних ускладнень, таких як гідронефроз, інфекційні ураження нирок і ниркова недостатність. Незважаючи на значний прогрес у профілактиці та консервативному лікуванні нефролітіазу, значна частка пацієнтів потребує оперативного втручання.

Раніше основними методами хірургічного лікування були відкрита нефролітотомія та стандартна перкутанна нефролітотрипсія (ПНЛ). Проте відкриті втручання пов'язані з високою травматичністю, значною крововтратою та тривалим періодом реабілітації, що зумовило їх поступове витіснення малоінвазивними методиками. Водночас навіть традиційна ПНЛ не завжди є оптимальним методом лікування, особливо при множинних або великих коралоподібних каменях, що потребують багаторазових доступів.

Сучасні малоінвазивні методи, такі як міні-ПНЛ і гнучка нефролітотрипсія, забезпечують менший рівень ускладнень і скорочують період відновлення. Однак при складних формах нефролітіазу їх ефективність може бути недостатньою при використанні окремо. Саме тому актуальним напрямом є вдосконалення підходів до ендоскопічного лікування нефролітіазу, зокрема поєднання монодоступної міні-ПНЛ із гнучкою ретроградною або антеградною нефролітотрипсією. Такий підхід дозволяє зменшити кількість перкутанних трактів, мінімізувати ризик ускладнень і покращити показник повного видалення каменів (SFR).

Впровадження нових комбінованих методик в урологічну практику є перспективним напрямом, що сприятиме підвищенню ефективності лікування пацієнтів, зниженню післяопераційних ризиків і покращенню їхнього прогнозу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Наукова робота виконана у відповідності з планом науково-дослідної роботи кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика за темою «Розробка та удосконалення заходів підвищення ефективності малоінвазивного лікування хворих з каменями верхніх сечових шляхів» (номер державної реєстрації 0122U000466), термін 2021-2024р.

Наукова новизна дисертаційної роботи

В ході проведеного дослідження визначено ефективність хірургічного лікування складних форм нефролітіазу при застосуванні комбінованих методик, зокрема монодоступної міні-ПНЛ у поєднанні з антеградною гнучкою нефролітотрипсією, а також монодоступної міні-ПНЛ у поєднанні з ретроградною гнучкою нефролітотрипсією. Проведено порівняльний аналіз між комбінованими ендоскопічними методами лікування нефролітіазу (аЕКІРХ/рЕКІРХ) та мультидоступною міні-ПНЛ. Встановлено ключові фактори, що впливають на ефективність комбінованих ендоскопічних методів лікування складних форм нефролітіазу. Обґрунтовано безпечність застосування

антеградної та ретроградної ендоскопічної комбінованої інтратренальної хірургії для лікування цієї патології. Сформульовано показання до вибору оптимальних комбінованих ендоскопічних методів інтратренальної хірургії залежно від клінічної ситуації.

Практичне значення дисертаційної роботи

В рамках дослідження встановлено фактори, що сприяють вибору оптимального підходу до ендоскопічного лікування складних форм нефролітіазу, що дозволяє підвищити ефективність та безпечність хірургічних втручань. Отримані результати мають практичну цінність для урологів та можуть бути використані в їхній клінічній діяльності. Крім того, матеріали дослідження доцільно впроваджувати в навчальний процес закладів післядипломної освіти для підготовки майбутніх спеціалістів.

Результати дослідження вже інтегровані в клінічну практику урологічних відділень медичних закладів м. Києва.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота виконана на високому науково-методичному рівні, що підтверджується відповідністю сформульованих завдань поставленій меті. Дослідження базується на значному клінічному матеріалі, зокрема на результатах лікування 146 пацієнтів. Для аналізу отриманих даних застосовано сучасні статистичні методи, включаючи критерії Шапіро-Уїлка, ANOVA, χ^2 -Пірсона та Манна-Уїтні, що забезпечило високу достовірність отриманих результатів. Обробка статистичних даних виконувалася за допомогою програм IBM SPSS, Python та Excel. Висновки дисертації сформульовані чітко, мають наукове обґрунтування та повністю відповідають завданням дослідження.

Оцінка змісту оформлення та обсягу дисертації

Дисертаційна робота оформлена відповідно до встановлених вимог та представлена у вигляді рукопису українською мовою, що містить 166 сторінок

основного тексту. Структура роботи включає вступ, огляд літератури, розділ з описом матеріалів і методів дослідження, два розділи з результатами власних досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, висновки, практичні рекомендації та додатки. Робота містить 8 таблиць і 51 ілюстрацію. Бібліографічний список складається зі 145 джерел, з яких 136 – латиницею, а 9 – кирилицею.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, теоретичне та практичне значення дослідження, зазначено особистий внесок здобувача та наведено інформацію про наукові публікації за темою дисертації.

Перший розділ містить огляд літератури, де висвітлено сучасні методи ендоскопічного лікування нефролітіазу, зокрема роль комбінованих підходів у лікуванні цієї патології.

Другий розділ присвячений загальній характеристиці клінічного дослідження, методам обстеження пацієнтів із нефролітіазом, антропометричним характеристикам хворих, морфометричним параметрам конкрементів, а також методам статистичної обробки отриманих даних.

У третьому розділі детально описано особливості виконання мультидоступної міні-ПНЛ, антеградної та ретроградної ендоскопічної комбінованої інтратренальної хірургії.

Четвертий розділ містить результати лікування пацієнтів, які перенесли мультидоступну міні-ПНЛ, антеграду ЕКІРХ та ретрограду ЕКІРХ. Для об'єктивної оцінки ефективності методів проаналізовано особливості доступу, рівень безпечності та ефективності хірургічного втручання.

Аналіз технічних аспектів включав такі критерії, як положення пацієнта, кількість і висоту перкутанних трактів, вибір таргетної чашки доступу, тип та тривалість дренирування нирки. Оцінка безпечності методик базувалася на клінічних показниках, зокрема зміні рівня креатиніну та гемоглобіну до і після операції, що дозволило оцінити вплив втручання на функцію нирки та обсяг крововтрати. Додатково аналізували вираженість больового синдрому за візуальною аналоговою шкалою (ВАШ), частоту та ступінь ускладнень за

класифікацією Clavien-Dindo, а також тривалість перебування пацієнтів у стаціонарі після операції.

Для оцінки ефективності методик враховували тривалість операції, швидкість видалення конкременту (ШВК), рівень повного очищення нирки від каменів (Stone-Free Rate, SFR) та необхідність повторних оперативних втручань. Комплексний підхід до аналізу дозволив об'єктивно оцінити якість і результативність застосованих методів лікування нефролітіазу. Висновки, які наведені в дисертації повністю відображають зміст роботи, зроблені на основі фактичного матеріалу дисертації та статистичної достовірності отриманих результатів, відповідають завданням дослідження та свідчать про досягнення поставленої мети.

У розділі «Заключення» узагальнено та систематизовано отримані результати дослідження, проведено їх порівняльний аналіз та підведено підсумки. Висновки чітко відображають зміст дисертації, базуються на фактичному матеріалі та є статистично достовірними. Вони повністю відповідають поставленим завданням дослідження та свідчать про досягнення його основної мети.

Повнота викладених матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті

За матеріалами дисертації опубліковано 4 статі, з них: 1 – стаття в науковому виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази Web of Science, 3 – статті в наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus.

Апробація результатів дисертації

Основні положення та результати роботи були представлені та обговорені на наукових форумах, пленумах і науково-практичних конференціях: конгрес асоціації урологів України – «Тандем перкутанної літотрипсії та гнучкої пієлоскопії» (м. Київ, 17-19 червня 2021 р.); 38-й конгрес ЕАУ – «The modified

technique of totally tubeless percutaneous nephrolithotomy with a safety suture thread» (Milan, Italy, 10-13 березня 2023 р.); конгрес асоціації урологів України – «Поєднання однократної міні-ПНЛ з антеградною або ретроградною гнучкою нефроскопією в лікуванні нефролітіазу» (м. Київ, 15-17 червня 2023 р.); Галицькі урологічні читання – «Міні ПНЛ проти РІРХ» (м. Львів, 04-05 жовтня 2024 р.).

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи

Принципових зауважень щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи під час її розгляду не виникло. Проте, є наступні недоліки, які не зменшують наукову цінність дисертаційної роботи.

1. Деякі застарілі джерела в літературі, але вони не суттєво впливають на актуальність і результативність дослідження.
2. Технічні недоліки в оформленні малюнків, але вони зрозумілі та не спотворюють дані.

Запитання для дискусії

1. Як ви визначали момент початку та завершення відліку тривалості операції, враховуючи відмінності в етапах оперативного лікування та положенні пацієнтів?
2. Яку класифікацію визначення складності конкременту ви використовували?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Постола Ярослава Миколайовича на тему: «Комбінація ендоскопічних методів в лікуванні складних форм нефролітіазу», котра подана на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність 14.01.06 «Урологія»), присвячена актуальній проблемі, є закінченим науковим

дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності проведення ендоскопічного лікування пацієнтів зі складними формами нефролітіазу.

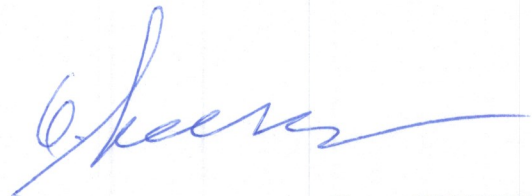
Представлена дисертація за своєю актуальністю, обсягом дослідження, ґрунтовністю наукових положень, науковою новизною, практичним значенням та висновкам відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 №44 та Наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Постол Ярослав Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент

Завідувач кафедри урології

НМУ імені О.О. Богомольця

доктор медичних наук, професор

Олег НІКІТІН

ПІС
ЗАСВІДЧУЮ
ВЧННИЙ СЕКРЕТАР УНІВЕРСИТЕТУ
15. 04

